

TÜHİS

ÜYESİ İŞYERLERİNDE

2011 ÇALIŞMA İSTATİSTİKLERİ

TÜHİS

**TÜRK AĞIR SANAYİİ VE HİZMET SEKTÖRÜ KAMU İŞVERENLERİ SENDİKASI
ANKARA-EKİM 2012**

TÜHİS ÜYESİ İŞYERLERİNDE 2011 YILI ÇALIŞMA İSTATİSTİKLERİ

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM

A) İSTATİSTİĞİN KAPSAMI.....	2
1- Tarım ve Ormanlık, Avcılık ve Balıkçılık İşkolu.....	2
2- Petrol, Kimya ve Lastik İşkolu.....	2
3- Gıda Sanayii İşkolu.....	2
4- Basın ve Yayın İşkolu.....	2
5- Metal İşkolu.....	2
6- Gemi İşkolu.....	2
7- İnşaat İşkolu.....	2-3
8- Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar İşkolu.....	4
9- Demiryolu Taşımacılığı İşkolu.....	4
10- Deniz Taşımacılığı İşkolu.....	4
11- Ardiye ve Antreopculuk İşkolu.....	4
12- Haberleşme İşkolu.....	4
13- Sağlık İşkolu.....	4
14- Konaklama ve Eğlence Yerleri İşkolu.....	4
15- Milli Savunma İşkolu.....	4
B) İSTATİSTİĞİN TÜRKİYE GENELİNDEKİ YERİ.....	5-6

İKİNCİ BÖLÜM

İSTİHDAMIN YAPISI.....	7
I- İşçilerin Aylara Göre Dağılımı.....	7-8
II- İşgücü Devir Hızı.....	9-10
III- İşçilerin Kıdem Yılları.....	10-11-12
IV- İş Sürelerinin Dağılımı.....	13-14
V- İşçilerin Sendikal Eğilimleri.....	15-16
VI- İşçilerin Öğrenim Durumları.....	16-17-18
VII- İşçilerin Medeni Durumları.....	19-20
VIII- İşçilerin Yaş Durumları.....	21-22
IX- İşçilerin Cinsiyetleri.....	23-24

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÜCRET MALİYETİNİN YAPISI VE ORTALAMA ÜCRETLER.....	25
I- Giydirilmiş Ücretin Dağılımı.....	26
II- Ücret Maliyetinin Dağılımı.....	27
III- Birim Ücret Maliyeti.....	28
IV- Ortalama Ücretler.....	29

BİRİNCİ BÖLÜM

İSTATİSTİĞİN KAPSAMI VE TÜRKİYE GENELİNDEKİ YERİ

A) İSTATİSTİĞİN KAPSAMI

2011 yılı istatistik çalışmaları, 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 60. maddesinde belirtilmiş olan işkollarından 15'inde faaliyet gösteren üye işyerlerimizi kapsamaktadır.

Kapsamdaki üye işyerlerimizin faaliyette buldukları işkollarına göre dağılımı aşağıda verilmiştir.

1- TARIM VE ORMANCILIK, AVCILIK VE BALIKÇILIK İŞKOLU (01)

- GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
- ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
- ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
- TARIM İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
- ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ MÜDÜRLÜĞÜ

2- PETROL, KİMYA VE LASTİK İŞKOLU (03)

- MAKİNA VE KİMYA ENDÜSTRİSİ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
- TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3- GIDA SANAYİİ İŞKOLU (04)

- ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ MÜDÜRLÜĞÜ
- ET VE BALIK KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

4- BASIN VE YAYIN İŞKOLU (10)

- SAĞLIK BAKANLIĞI
- KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

5- METAL İŞKOLU (13)

- SAĞLIK BAKANLIĞI
- EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
- MAKİNA VE KİMYA ENDÜSTRİSİ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
- TÜRKİYE ELEKTROMEKANİK SANAYİİ A.Ş. GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

6- GEMİ İŞKOLU (14)

- T.C. DEVLET DEMİRYOLLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
- TÜRKİYE DENİZCİLİK İŞLETMELERİ A.Ş. GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

7- İNŞAAT İŞKOLU (15)

- ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
- ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI
- KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
- ADANA İL ÖZEL İDARESİ
- ADIYAMAN İL ÖZEL İDARESİ
- AFYONKARAHİSAR İL ÖZEL İDARESİ
- AĞRI İL ÖZEL İDARESİ
- AKSARAY İL ÖZEL İDARESİ
- AMASYA İL ÖZEL İDARESİ
- ANKARA İL ÖZEL İDARESİ
- ANTALYA İL ÖZEL İDARESİ
- ARDAHAN İL ÖZEL İDARESİ

- ARTVIN İL ÖZEL İDARESİ
- AYDIN İL ÖZEL İDARESİ
- BALIKESİR İL ÖZEL İDARESİ
- BARTIN İL ÖZEL İDARESİ
- BATMAN İL ÖZEL İDARESİ
- BAYBURT İL ÖZEL İDARESİ
- BİLECİK İL ÖZEL İDARESİ
- BİNGÖL İL ÖZEL İDARESİ
- BİTLİS İL ÖZEL İDARESİ
- BOLU İL ÖZEL İDARESİ
- BURDUR İL ÖZEL İDARESİ
- ÇANAKKALE İL ÖZEL İDARESİ
- ÇANKIRI İL ÖZEL İDARESİ
- ÇORUM İL ÖZEL İDARESİ
- DENİZLİ İL ÖZEL İDARESİ
- DİYARBAKIR İL ÖZEL İDARESİ
- DÜZCE İL ÖZEL İDARESİ
- EDİRNE İL ÖZEL İDARESİ
- ELAZIĞ İL ÖZEL İDARESİ
- ERZİNCAN İL ÖZEL İDARESİ
- ERZURUM İL ÖZEL İDARESİ
- ESKİŞEHİR İL ÖZEL İDARESİ
- GAZİANTEP İL ÖZEL İDARESİ
- GİRESUN İL ÖZEL İDARESİ
- GÜMÜŞHANE İL ÖZEL İDARESİ
- HAKKARİ İL ÖZEL İDARESİ
- HATAY İL ÖZEL İDARESİ
- İĞDIR İL ÖZEL İDARESİ
- ISPARTA İL ÖZEL İDARESİ
- KAHRAMANMARAŞ İL ÖZEL İDARESİ
- KARABÜK İL ÖZEL İDARESİ
- KARAMAN İL ÖZEL İDARESİ
- KARS İL ÖZEL İDARESİ
- KASTAMONU İL ÖZEL İDARESİ
- KIRIKKALE İL ÖZEL İDARESİ
- KIRKLARELİ İL ÖZEL İDARESİ
- KIRŞEHİR İL ÖZEL İDARESİ
- KİLİS İL ÖZEL İDARESİ
- KONYA İL ÖZEL İDARESİ
- KÜTAHYA İL ÖZEL İDARESİ
- MALATYA İL ÖZEL İDARESİ
- MANİSA İL ÖZEL İDARESİ
- MARDİN İL ÖZEL İDARESİ
- MERSİN İL ÖZEL İDARESİ
- MUĞLA İL ÖZEL İDARESİ
- MUŞ İL ÖZEL İDARESİ
- NEVŞEHİR İL ÖZEL İDARESİ
- NIĞDE İL ÖZEL İDARESİ
- ORDU İL ÖZEL İDARESİ
- OSMANİYE İL ÖZEL İDARESİ
- RİZE İL ÖZEL İDARESİ
- SAKARYA İL ÖZEL İDARESİ
- SAMSUN İL ÖZEL İDARESİ
- SİİRT İL ÖZEL İDARESİ
- SİNOP İL ÖZEL İDARESİ
- SİVAS İL ÖZEL İDARESİ
- ŞANLIURFA İL ÖZEL İDARESİ
- ŞIRNAK İL ÖZEL İDARESİ
- TEKİRDAĞ İL ÖZEL İDARESİ
- TOKAT İL ÖZEL İDARESİ
- TRABZON İL ÖZEL İDARESİ
- TUNCELİ İL ÖZEL İDARESİ
- UŞAK İL ÖZEL İDARESİ
- VAN İL ÖZEL İDARESİ
- YALOVA İL ÖZEL İDARESİ
- YOZGAT İL ÖZEL İDARESİ
- ZONGULDAK İL ÖZEL İDARESİ

8- TİCARET, BÜRO, EĞİTİM VE GÜZEL SANATLAR İŞKOLU (17)

- DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
- EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
- TÜRKİYE DENİZCİLİK İŞLETMELERİ A.Ş. GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
- TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
- TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
- ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI (İSGÜM)

9- DEMİRYOLU TAŞIMACILIĞI İŞKOLU (19)

- T.C. DEVLET DEMİRYOLLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
- TÜRKİYE DEMİRYOLU MAKİNALARI SANAYİİ A.Ş. GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
- TÜRKİYE VAGON SANAYİİ A.Ş. GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
- TÜRKİYE LOKOMOTİF VE MOTOR SANAYİİ A.Ş. GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

10- DENİZ TAŞIMACILIĞI İŞKOLU (20)

- KIYI EMNİYETİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
- T.C. DEVLET DEMİRYOLLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

11- ARDIYE VE ANTREPOCULUK İŞKOLU (22)

- TÜRKİYE DENİZCİLİK İŞLETMELERİ A.Ş. GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
- T.C. DEVLET DEMİRYOLLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

12- HABERLEŞME İŞKOLU (23)

- POSTA VE TELGRAF TEŞKİLATI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

13- SAĞLIK İŞKOLU (24)

- SAĞLIK BAKANLIĞI
- TÜRKİYE DENİZCİLİK İŞLETMELERİ A.Ş. GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

14- KONAKLAMA VE EĞLENCE YERLERİ İŞKOLU (25)

- SAĞLIK BAKANLIĞI YALOVA TERMAL İDARESİ

15- MİLLİ SAVUNMA İŞKOLU (26)

- MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI
- İÇİŞLERİ BAKANLIĞI JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI
- İÇİŞLERİ BAKANLIĞI SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI
- MSB AKARYAKIT İKMAL VE NATO POL TESİSLERİ İŞLETME BAŞKANLIĞI

B) İSTATİSTİĞİN TÜRKİYE GENELİNDEKİ YERİ

2011 yılı çalışma istatistikleri; Sendikamız Türk Ağır Sanayii ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası (TÜHİS) ile Kamu İşletmeleri İşverenleri Sendikası (KAMU-İŞ)'e üye tüm kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan işçilerin %60,3'ünü kapsamakta olup, bu çalışmaya konu edilen üye kuruluşlarımızdaki işçi sayılarının Türkiye Genelindeki toplam işçi sayısı içindeki payları, işkolları itibarıyla aşağıda gösterilmiştir.

TABLO 1
TÜRKİYE GENELİ VE ÜYE İŞYERLERİMİZDE ÇALIŞAN İŞÇİLERİN DAĞILIMI

İŞKOLLARI	TÜRKİYE GENELİ TOPLAM İŞÇİ SAYISI (*)	ÜYE İŞYERLERİMİZDEKİ TOPLAM İŞÇİ SAYISI	ORAN (%)
TARIM VE ORMANCILIK	96.682	33.003	34,1
PETROL, KİMYA VE LASTİK	245.877	430	0,2
GIDA SANAYİİ	371.098	798	0,2
BASIN VE YAYIN	48.861	21	0,0
METAL	671.015	3.564	0,5
GEMİ	16.501	115	0,7
İNŞAAT	761.326	38.765	5,1
TİCARET, BÜRO, EĞİTİM	436.794	2.846	0,7
DEMİRYOLU TAŞIMACILIĞI	25.838	14.032	54,3
DENİZ TAŞIMACILIĞI	49.509	1.823	3,7
ARDIYE VE ANTREPOCULUK	32.781	1.718	5,2
HABERLEŞME	46.253	820	1,8
SAĞLIK	102.611	2.503	2,4
KONAKLAMA VE EĞLENCE	327.929	152	0,0
MİLLİ SAVUNMA	31.090	21.618	69,5
DİĞER	2.134.131	-	-
GENEL TOPLAM	5.398.296	122.208	2,3

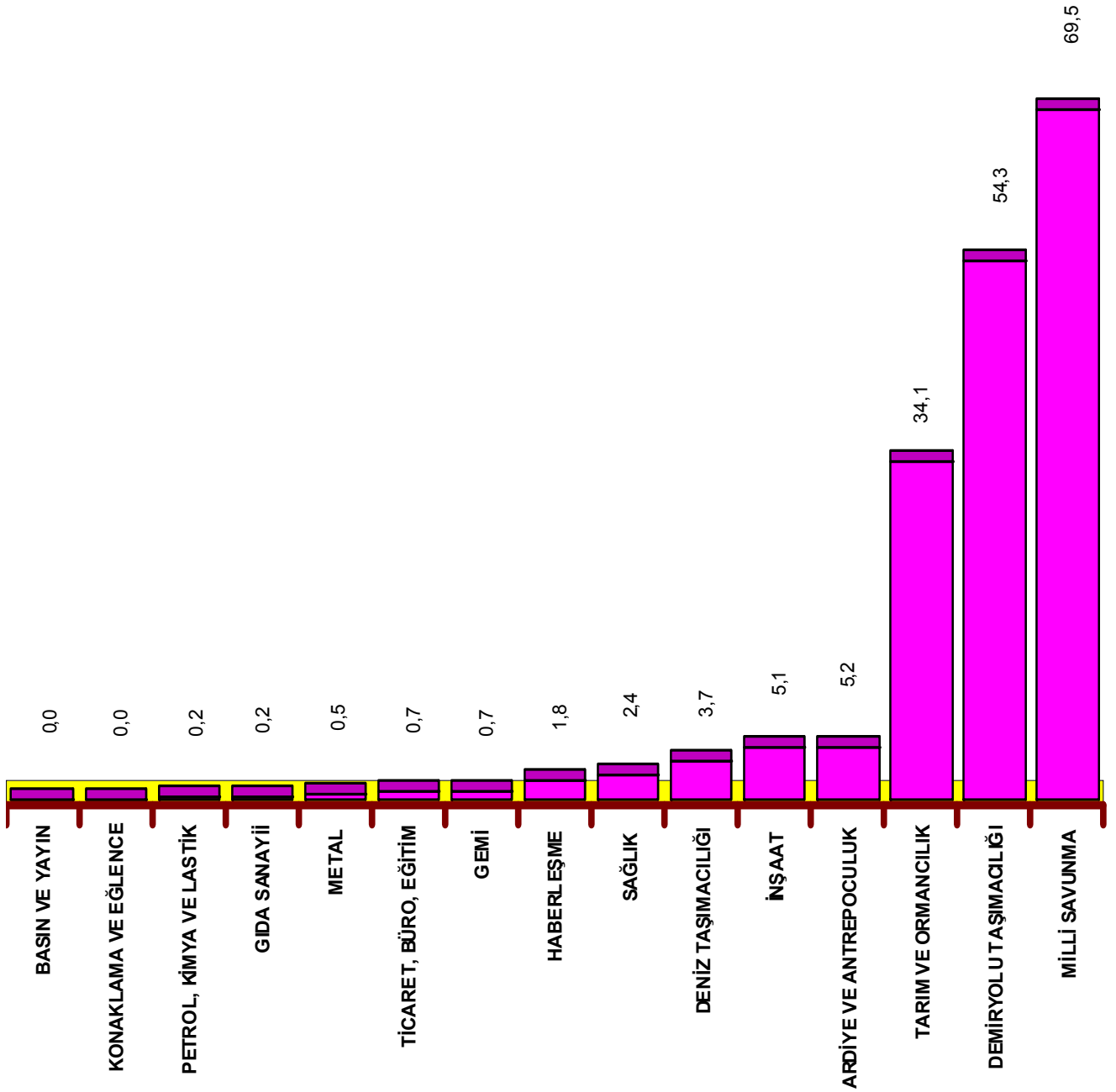
(*) Kaynak: 17 Temmuz 2009 Tarih ve 27291 Sayılı Resmi Gazete.

Not: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca 2010, 2011 ve 2012 yılına ait işçi sayıları istatistikleri yayımlanmamıştır.

Tablo 1’de görüldüğü üzere 2011 yılı ortalama işçi sayısı esas alındığında, üye işyerlerimizde çalışan işçilerin toplamı, Türkiye geneli işçi sayısının %2,3’ünü teşkil etmektedir. Bu oran, sadece üyelerimizin faaliyette buldukları işkollarıyla sınırlı tutulduğunda %3,7’ye yükselmektedir.

Türkiye geneline göre, en yüksek işçi sayısı oranı %69,5 ile Milli Savunma işkolundadır (Grafik 1).

GRAFİK 1
İŞÇİ SAYILARININ TÜRKİYE GENELİNE ORANI (%)

İKİNCİ BÖLÜM

İSTİHDAMIN YAPISI

Bu bölümde Sendikamıza üye işyerlerindeki toplam istihdamın işkolları itibarıyla aylara göre dağılımı ve yıl içindeki seyri, yıl içinde meydana gelen işgücü devri, istihdamdaki işçilerin kıdem yıllarına göre dağılımı, toplam çalışma sürelerinin dağılımı ve işe devam yüzdesi ile ilgili veriler değerlendirilmiş, bunun yanı sıra istihdamda bulunan işçilerimizin sendikal eğilimleri ile öğrenim, medeni, yaş ve cinsiyet durumları incelenmiştir.

I- İŞÇİLERİN AYLARA GÖRE DAĞILIMI

Araştırma kapsamındaki işyerlerinde toplu iş sözleşmeleri kapsamında (daimi, geçici ve mevsimlik işçi) çalışanların 2011 yılı içinde aylara göre dağılımı Tablo 2’de gösterilmiştir.

TABLO 2
İŞÇİLERİN AYLARA GÖRE DAĞILIMI

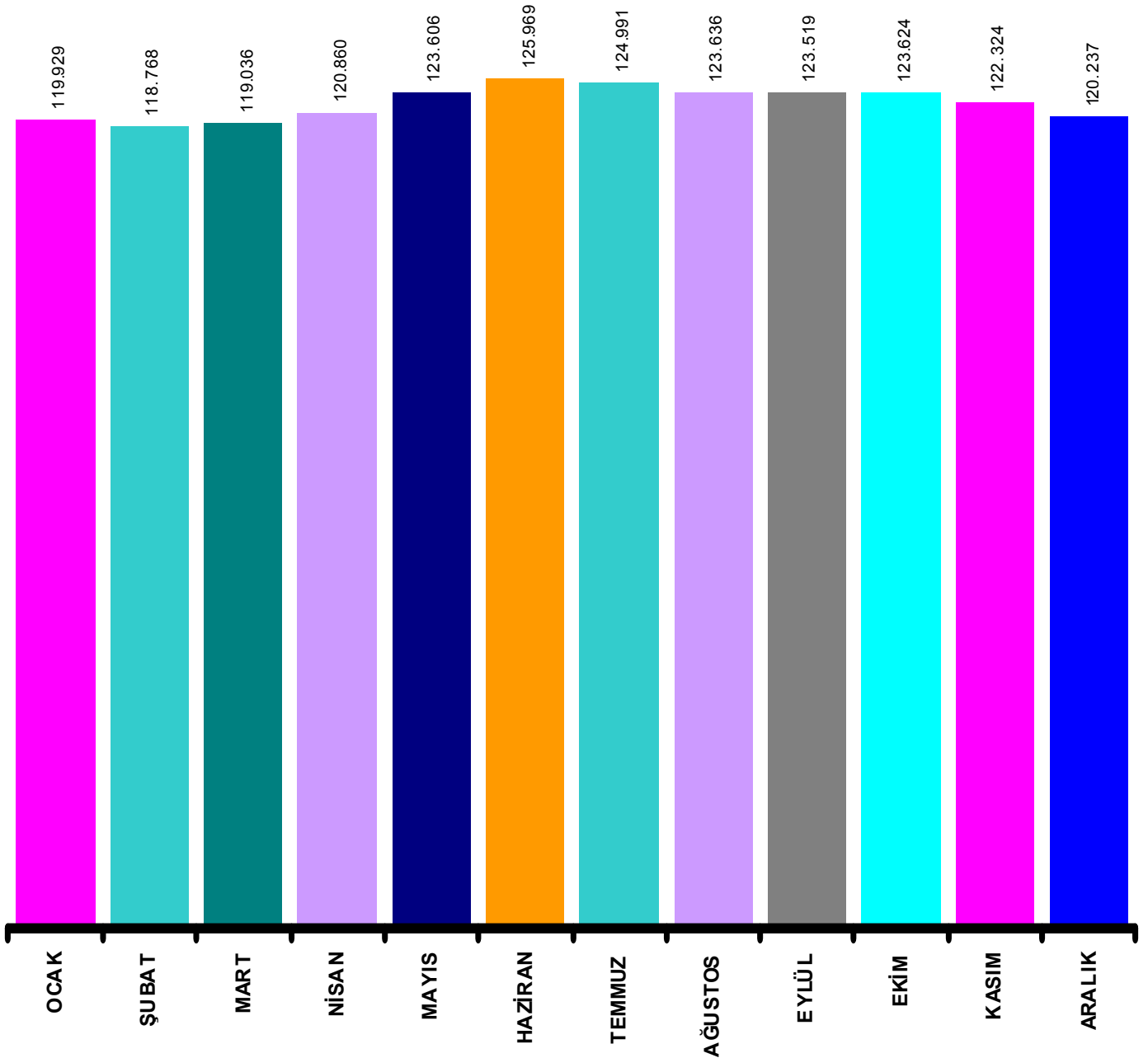
İŞKOLLARI	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	YIL ORT.
TARIM VE ORMANCILIK	30.632	30.609	30.748	32.202	34.131	34.788	34.616	34.404	34.771	34.450	32.957	31.722	33.003
PETROL, KİMYA VE LASTİK	436	434	433	432	432	435	425	421	417	418	438	437	430
GIDA SANAYİİ	742	742	738	729	755	769	833	836	863	861	883	828	798
BASIN VE YAYIN	22	22	22	21	21	21	21	21	21	20	20	20	21
METAL	3.650	3.637	3.629	3.620	3.615	3.615	3.506	3.480	3.460	3.452	3.556	3.552	3.564
GEMİ	132	132	130	118	115	115	108	107	105	105	104	104	115
İNŞAAT	40.469	40.146	39.912	39.740	39.546	39.415	38.980	38.091	37.415	37.189	37.439	36.839	38.765
TİCARET, BÜRO, EĞİTİM	2.335	2.334	2.364	2.481	2.471	2.499	2.481	2.505	3.066	3.874	3.874	3.868	2.846
DEMİRYOLU TAŞIMACILIĞI	13.720	13.077	13.442	13.894	14.898	15.036	15.116	14.450	13.976	13.793	13.589	13.392	14.032
DENİZ TAŞIMACILIĞI	1.848	1.823	1.820	1.833	1.831	1.830	1.799	1.794	1.809	1.807	1.799	1.886	1.823
ARDİYE VE ANTREPOCULUK	1.866	1.813	1.794	1.782	1.775	1.787	1.689	1.670	1.621	1.611	1.604	1.604	1.718
HABERLEŞME	858	848	844	834	832	827	813	805	800	797	793	789	820
SAĞLIK	1.624	1.624	1.624	1.618	1.621	3.140	3.139	3.134	3.134	3.130	3.124	3.124	2.503
KONAKLAMA VE EĞLENCE	156	156	156	154	154	153	151	151	150	150	149	149	152
MİLLİ SAVUNMA	21.439	21.371	21.380	21.402	21.409	21.539	21.314	21.767	21.911	21.967	21.995	21.923	21.618
GENEL TOPLAM	119.929	118.768	119.036	120.860	123.606	125.969	124.991	123.636	123.519	123.624	122.324	120.237	122.208

Tablo 2'de yer alan veriler incelendiğinde, üye işyerlerimizde istihdamın ilkbahardan itibaren bir miktar yükselme, sonbahardan itibaren düşme eğilimine girdiği görülmektedir.

Yıl içinde istihdamda meydana gelen dalgalanmaya Tarım ve Ormancılık işkolunda çalıştırılan mevsimlik işçiler sebep olmaktadır (Grafik 2).

GRAFİK 2
İŞÇİLERİN AYLARA GÖRE DAĞILIMI

II- İŞGÜCÜ DEVİR HIZI

Araştırma kapsamına dahil üye işyerlerimizde işe alınma ile tazminatlı ve tazminatsız olarak işten ayrılma değerleri Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tabloda toplam işçi sayısı olarak yıl ortalamaları dikkate alınmış, ancak işe alınma ve işten ayrılma değerlerine, geçici ve mevsimlik işçiler (iş sözleşmelerinin mevsim veya kampanya dönemi sonunda askıya alınması sebebiyle) dahil edilmemiştir.

İşe alınanların, toplam işçi sayısına oranlanması sonucunun yüzde olarak ifadesi "İşe Alınma Oranı"nı, işten ayrılanların toplam işçi sayısına oranı "İşten Ayrılma Oranı"nı, işe alınan işçiler ile işten ayrılan işçilerin toplamının genel toplam işçi sayısına oranı ise, "İşgücü Devir Hızı"nı göstermektedir.

TABLO 3
İŞE ALINAN VE AYRILAN İŞÇİLERİN DAĞILIMI VE İŞGÜCÜ DEVİR HIZI

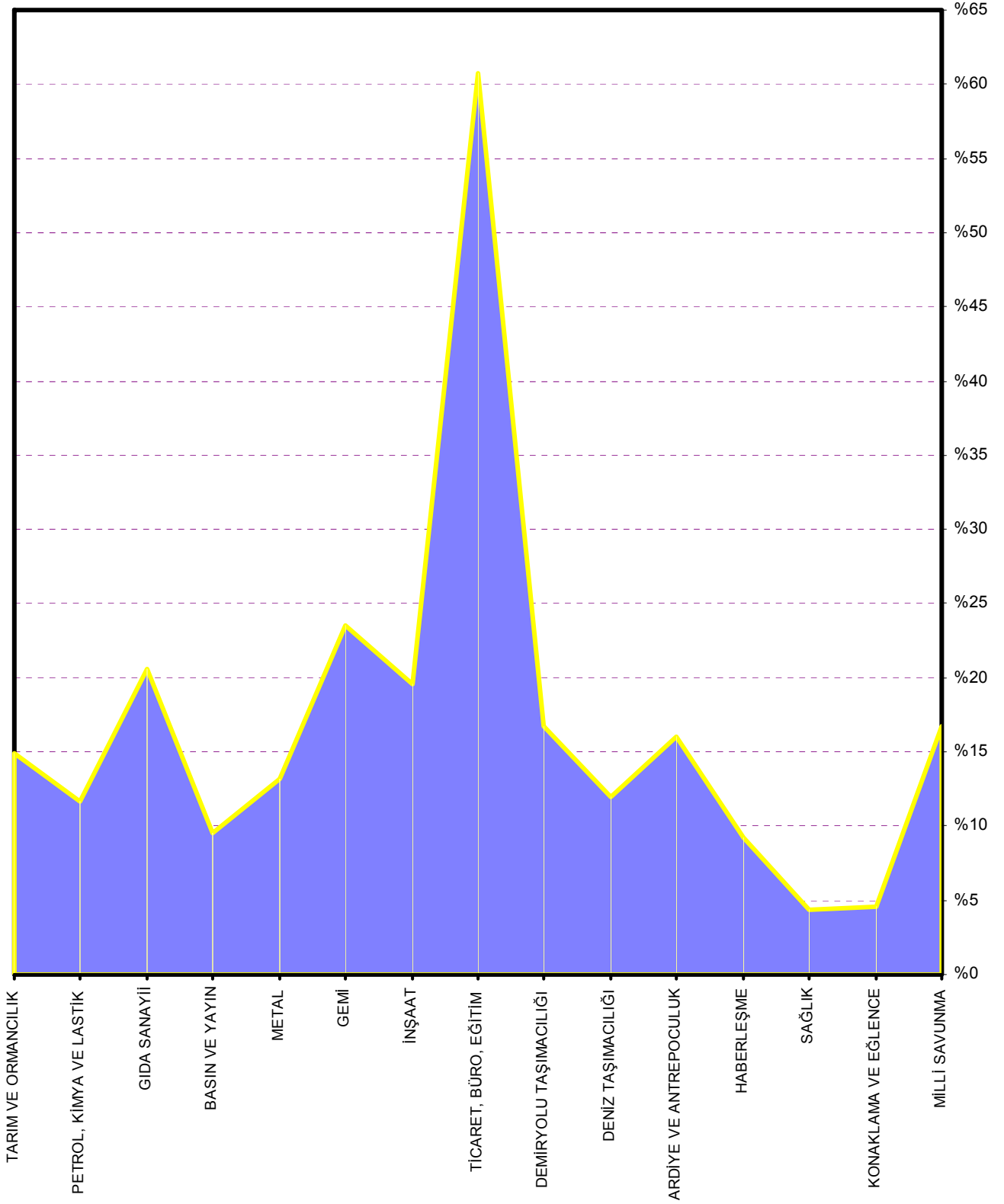
İŞKOLLARI	YIL ORT. İŞÇİ SAYISI	İŞE ALINAN İŞÇİ SAYISI	%	YIL İÇİNDE İŞTEN AYRILAN İŞÇİ SAYISI				İŞGÜCÜ DEVİR HIZI	%
				TAZMİNATLI	TAZMİNATSIZ	TOPLAM	%		
TARIM VE ORMANCILIK	33.003	3.208	9,7	1.558	151	1.709	5,2	4.917	14,9
PETROL, KİMYA VE LASTİK	430	23	5,4	21	6	27	6,3	50	11,6
GIDA SANAYİİ	798	120	15,0	38	6	44	5,5	164	20,5
BASIN VE YAYIN	21	0	0,0	2	0	2	9,5	2	9,5
METAL	3.564	168	4,7	279	22	301	8,4	469	13,2
GEMİ	115	1	0,9	27	0	26	22,7	27	23,6
İNŞAAT	38.765	1.633	4,2	4.521	1.446	5.967	15,4	7.600	19,6
TİCARET, BÜRO, EĞİTİM	2.846	1.624	57,1	95	9	104	3,7	1.728	60,7
DEMİRYOLU TAŞIMACILIĞI	14.032	1.336	9,5	962	45	1.007	7,2	2.343	16,7
DENİZ TAŞIMACILIĞI	1.823	131	7,2	84	3	87	4,8	218	12,0
ARDIYE VE ANTREPOCULUK	1.718	0	0,0	276	0	276	16,1	276	16,1
HABERLEŞME	820	0	0,0	73	3	76	9,3	76	9,3
SAĞLIK	2.503	0	0,0	110	0	110	4,4	110	4,4
KONAKLAMA VE EĞLENCE	152	0	0,0	6	1	7	4,6	7	4,6
MİLLİ SAVUNMA	21.618	1.994	9,2	1.535	94	1.629	7,5	3.623	16,8
GENEL TOPLAM	122.208	10.238	8,4	9.586	1.786	11.372	9,3	21.610	17,7

Tablo 3'de görüleceği gibi 2011 yılında 10.238 işçi işe alınmış, buna karşılık 9.586'sı tazminata hak kazanarak, 1.786'sı da tazminatsız olmak üzere toplam 11.372 işçi işten ayrılmıştır.

Bu verilere göre işe alınma oranı %8,4 ve işten ayrılma oranı %9,3 olarak gerçekleşmiş olup işgücü devir hızı %17,7 oranına ulaşmıştır.

İşgücü devir hızının en yüksek olduğu işkolu %60,7 ile Ticaret, Büro, Eğitim işkoludur. Bu işkolunu %23,6 ile Gemi işkolu takip etmektedir (Grafik 3).

**GRAFİK 3
İŞGÜCÜ DEVİR HIZI**

III- İŞÇİLERİN KIDEM YILLARI

Üye işyerlerimizde çalışan işçilerin 2011 yılı sonu itibarıyla kıdem yıllarına göre dağılımı, işkolları dikkate alınarak Tablo 4'de gösterilmiştir.

TABLO 4
YIL SONU İTİBARIYLA İŞÇİLERİN KIDEM YILLARI

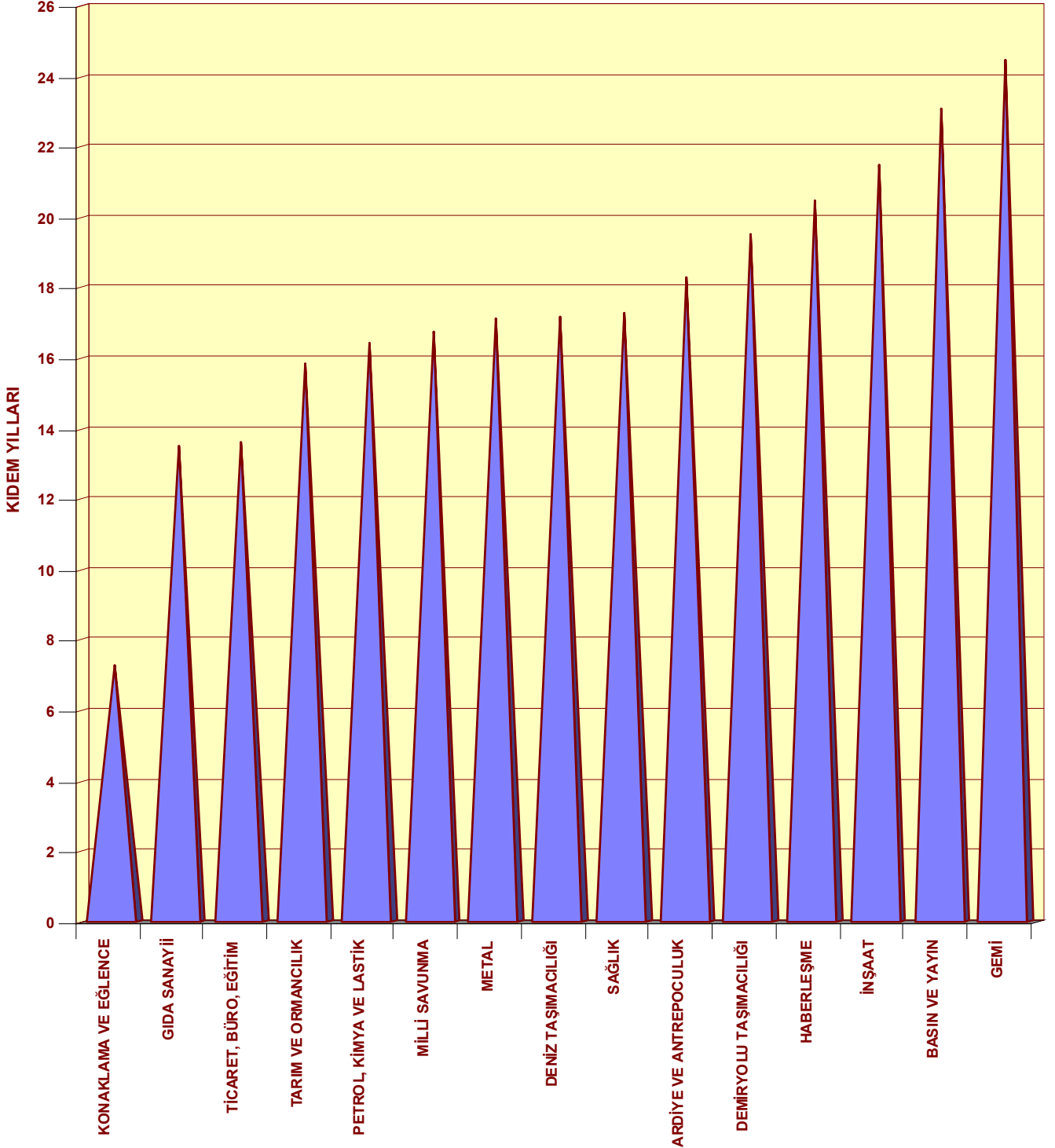
İŞKOLLARI	İŞÇİLERİN KIDEM YILLARI														TOPLAM İŞÇİ	ORT. KIDEM YILI				
	0-1	1-2	3-4	5-6	7-8	9-10	11-12	13-14	15-16	17-18	19-20	21-22	23-24	25-26			27-28	29-30	31-32	33 +
TARIM VE ORMANCILIK	111	2.076	596	765	1.063	1.612	6.570	2.321	2.267	2.020	2.263	3.145	2.352	2.095	971	738	497	260	31.722	15,8
PETROL, KİMYA VE LASTİK	20	66	23	11	5	5	36	51	22	27	0	7	25	49	36	33	9	12	437	16,4
GIDA SANAYİİ	1	137	75	102	5	48	33	17	7	20	53	130	152	46	2	0	0	0	828	13,5
BASIN VE YAYIN	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	2	0	8	4	1	0	2	0	20	23,1
METAL	124	450	212	100	48	48	198	473	90	129	186	112	271	342	452	150	67	100	3.552	17,1
GEMİ	0	0	0	0	0	1	4	4	1	0	3	18	23	20	5	6	9	10	104	24,5
İNŞAAT	480	130	273	1.262	558	1.119	926	1.099	1.458	3.589	5.909	3.530	3.496	3.903	3.345	1.711	1.522	2.529	36.839	21,5
TİCARET, BÜRO, EĞİTİM	0	11	20	497	537	479	411	470	257	201	286	237	165	163	83	25	14	12	3.868	13,6
DEMİRYOLU TAŞIMACILIĞI	0	1.343	19	59	71	45	625	1.590	671	1.023	1.184	1.044	1.619	864	1.382	954	257	642	13.392	19,5
DENİZ TAŞIMACILIĞI	12	33	31	50	53	83	157	575	162	80	52	92	109	128	97	55	45	72	1.886	17,2
ARDIYE VE ANTREPOCULUK	0	0	0	5	7	13	634	26	5	15	67	340	247	109	78	46	6	6	1.604	18,3
HABERLEŞME	0	0	0	0	0	0	1	3	12	85	441	56	117	49	17	8	0	0	789	20,5
SAĞLIK	0	0	5	85	209	301	185	288	234	532	244	306	209	328	150	41	7	0	3.124	17,3
KONAKLAMA VE EĞLENCE	0	5	10	8	126	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	149	7,3
MİLLİ SAVUNMA	1.154	1.654	717	511	144	347	1.355	4.291	1.520	445	2.427	2.464	1.835	1.043	749	490	243	534	21.923	16,7
GENEL TOPLAM	1.902	5.905	1.981	3.455	2.826	4.101	11.135	11.208	6.709	8.166	13.117	11.481	10.628	9.143	7.368	4.257	2.678	4.177	120.237	18,2

Kıdem yıllarına göre dağılım tablosu 120.237 işçiyi kapsamakta olup bu sayıya 31.12.2011 tarihinde üye işyerlerimizde çalışan işçilerin tamamı dahil edilmiştir.

Tablo 4’de yer alan veriler değerlendirildiğinde, üye işyerlerimizde ortalama kıdem 18,2 yıl olduğu anlaşılmaktadır. En yüksek kıdem 24,5 yıla Gemi işkolunda bulunmakta, bunu 23,1 yıla Basın ve Yayın işkolu takip etmektedir.

En düşük kıdem yılına sahip işkolu ise 7,3 yıla Konaklama ve Eğlence Yerleri işkoludur (Grafik 4).

GRAFİK 4
İŞÇİLERİN KIDEM YILLARI

IV- İŞ SÜRELERİNİN DAĞILIMI

2011 yılında üye işyerlerimizde çalışan 122.208 işçinin işbaşında buldukları süreler ile işe devam etmedikleri ve fazla çalışma yapılan sürelerin dağılımı Tablo 5'de gösterilmiştir.

“Yapılacak Normal Fiili Çalışma”, fiilen üretimde bulunulması gereken süreleri kapsamakta olup, ulusal bayram, genel tatil, hafta tatili ve yıllık ücretli izin süreleri bu toplama dahil edilmemiştir.

“Toplam Devamsızlık”, işçilerimizin kullanmış oldukları yıllık ücretli izin dışındaki ücretli veya ücretsiz izin süreleri ile sağlık kurumlarından aldıkları istirahat sürelerinin toplamından oluşmaktadır.

“Yapılan Normal Fiili Çalışma”, yapılacak normal fiili çalışma toplamından, devamsızlık sürelerinin düşülmesiyle elde edilmiştir.

“Toplam Fazla Çalışma”, işçilerimizin 2011 yılı içinde yapmış oldukları fazla çalışma süreleri toplamından oluşmaktadır. Bu toplama, ulusal bayram, genel tatil ve hafta tatili günlerinde yapılan fazla çalışmalar da dahil edilmiştir.

“Gerçekleşen Toplam Fiili Çalışma”, yapılan normal fiili çalışma sürelerine fazla çalışma saatlerinin ilavesiyle elde edilmiş olup işyerlerimizde 2011 yılı içinde fiilen üretim yapılan toplam çalışma süresini göstermektedir.

TABLO 5
İŞ SÜRELERİNİN DAĞILIMI

İŞKOLLARI	YAPILACAK NORMAL FİİLİ ÇALIŞMA (SAAT)	TOPLAM DEVAMSIZLIK		YAPILAN NORMAL FİİLİ ÇALIŞMA (SAAT)	TOPLAM FAZLA ÇALIŞMA		GERÇEKLEŞEN TOPLAM FİİLİ ÇALIŞMA (SAAT)
		(SAAT)	%		(SAAT)	%	
TARIM VE ORMANCILIK	65.702.994	1.125.614	1,7	64.577.380	2.552.753	3,9	67.130.133
PETROL, KİMYA VE LASTİK	881.433	31.459	3,6	849.974	32.303	3,7	882.277
GIDA SANAYİİ	1.659.873	105.218	6,3	1.554.655	42.508	2,6	1.597.163
BASIN VE YAYIN	43.301	1.140	2,6	42.161	0	0,0	42.161
METAL	7.438.024	319.973	4,3	7.118.051	499.725	6,7	7.617.776
GEMİ	237.742	2.408	1,0	235.334	11.540	4,9	246.874
İNŞAAT	79.747.085	1.173.263	1,5	78.573.822	911.683	1,1	79.485.505
TİCARET, BÜRO, EĞİTİM	6.255.848	46.770	0,7	6.209.078	441.166	7,1	6.650.244
DEMİRYOLU TAŞIMACILIĞI	29.248.927	1.385.888	4,7	27.863.039	315.981	1,1	28.179.020
DENİZ TAŞIMACILIĞI	3.736.319	88.485	2,4	3.647.834	229.770	6,1	3.877.604
ARDIYE VE ANTREPOCULUK	3.378.743	132.600	3,9	3.246.143	336.130	9,9	3.582.273
HABERLEŞME	1.738.500	50.850	2,9	1.687.650	0	0,0	1.687.650
SAĞLIK	4.673.548	29.540	0,6	4.644.008	0	0,0	4.644.008
KONAKLAMA VE EĞLENCE	321.050	8.183	2,5	312.867	4.070	1,3	316.937
MİLLİ SAVUNMA	41.759.164	1.696.240	4,1	40.062.924	422.243	1,0	40.485.167
GENEL TOPLAM	246.822.548	6.197.628	2,5	240.624.921	5.799.872	2,3	246.424.793

2011 yılı içinde üye işyerlerimizde ulusal bayram, genel tatil ve hafta tatili günleriyle kullanılan yıllık ücretli izinlerin toplamı 90 gün olup, üretimde bulunulması gereken gün sayısı 275'dir.

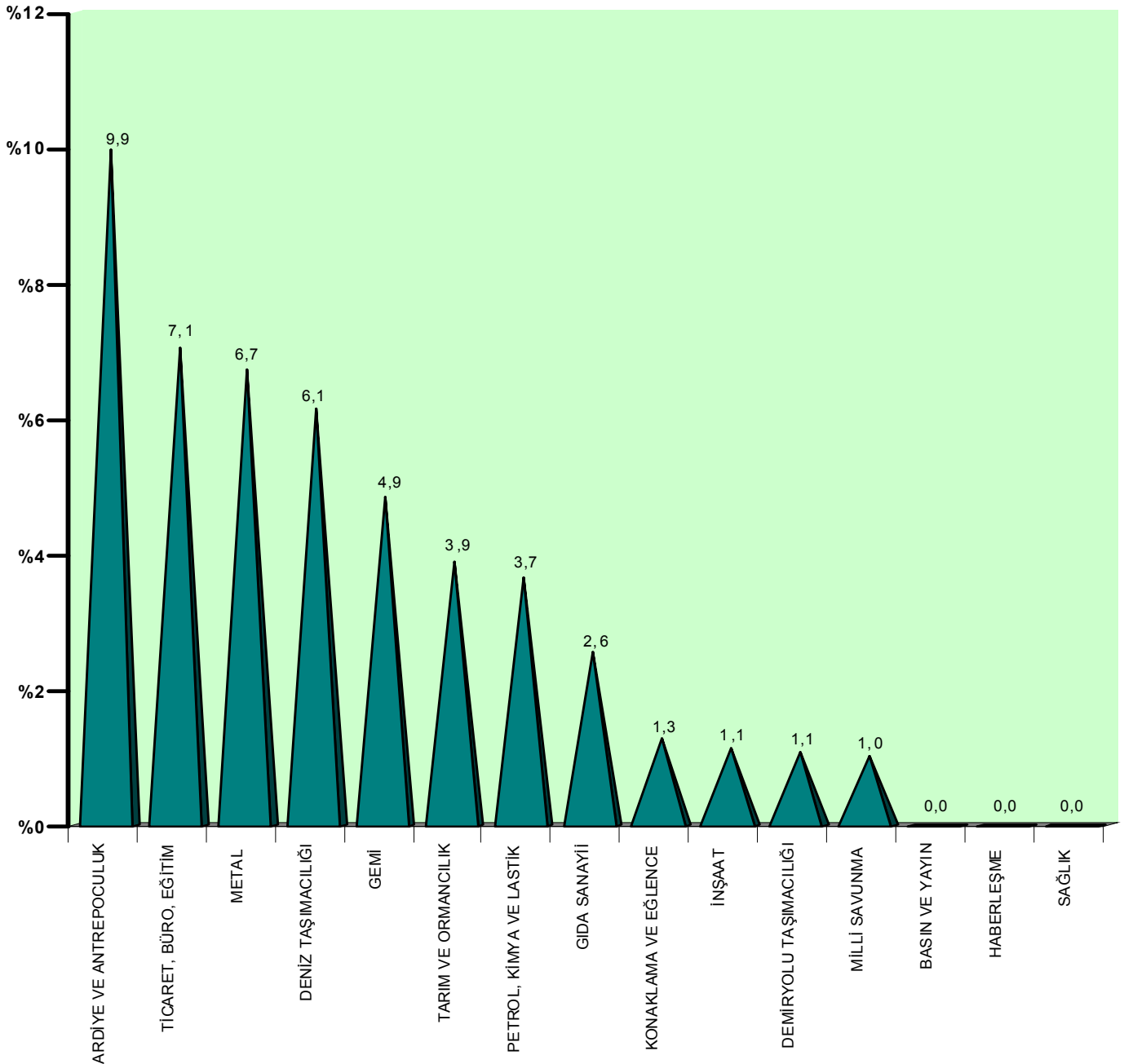
İşçilerin, 2011 yılında yapılacak normal fiili çalışma süresinin yaklaşık %2,5'i oranında işe devam etmedikleri anlaşılmaktadır. Buna göre, yıl içinde işçilerimizin işe devam yüzdesi %97,5'dir.

Fazla çalışma süresinin, yapılan normal fiili çalışma süresine oranı da %2,3 olarak gerçekleşmiştir.

Toplam devamsızlıkların çıkarılmasıyla 2011 yılında işçilerimizin günde 7 saat 10 dakika işbaşında kaldığı, fazla çalışmaların dahil edilmesiyle toplam fiili çalışmanın günde 7 saat 20 dakika olarak gerçekleştiği, buna göre haftalık fiili çalışma süresinin 44,0 saat olduğu görülmektedir.

Fazla çalışma, yoğun olarak Ardiye ve Antrepoculuk işkolunda yapılmaktadır (Grafik 5).

GRAFİK 5
FAZLA ÇALIŞMA SAATLERİ (%)

V- İŞÇİLERİN SENDİKAL EĞİLİMLERİ

31.12.2011 tarihi itibarıyla üye işyerlerimizde çalışan işçilerin sendikalara dağılımı ve sendikalaşma oranları Tablo 6'da incelenmiştir.

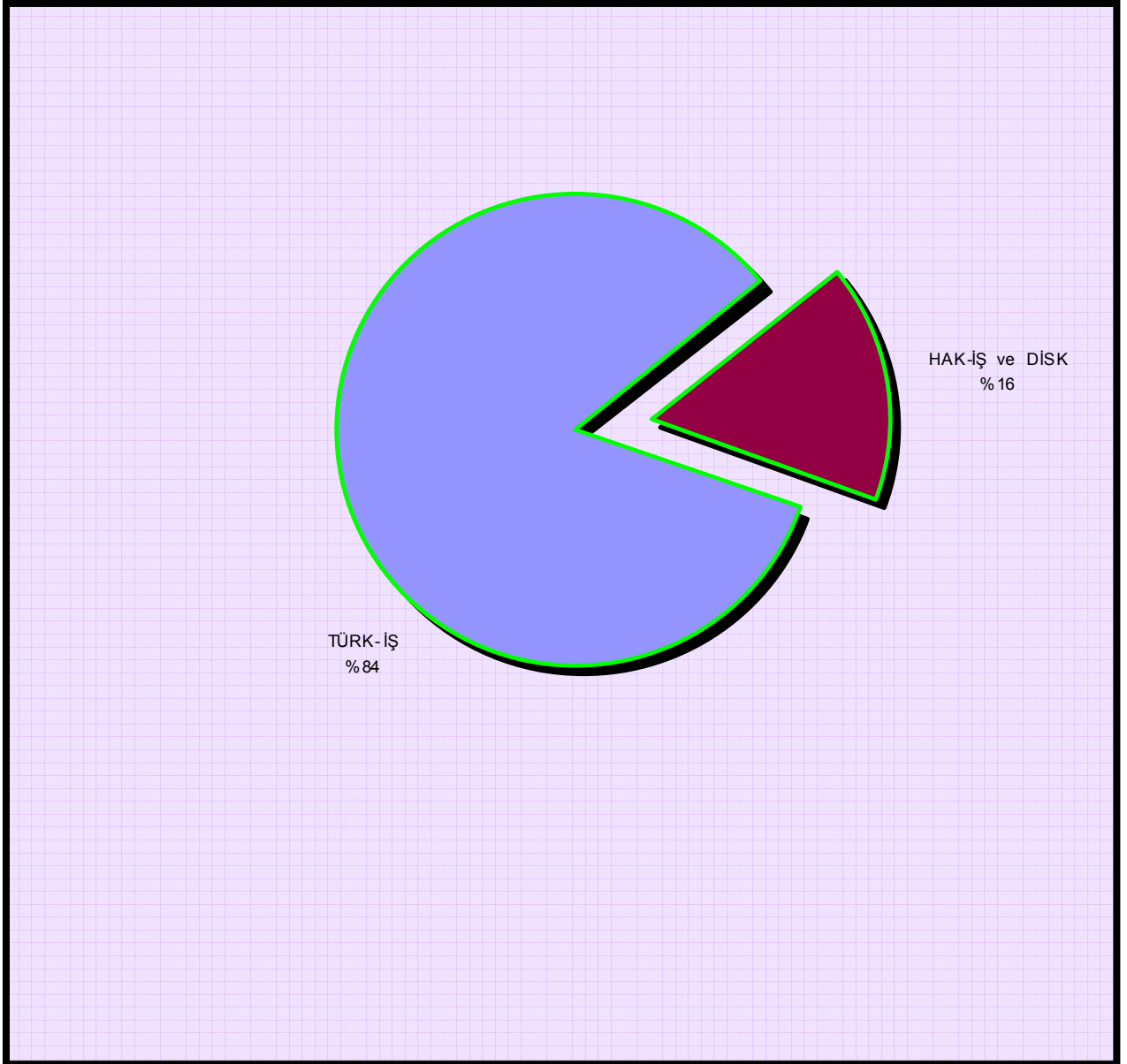
TABLO 6
YIL SONU İTİBARIYLA İŞÇİLERİN SENDİKAL EĞİLİMLERİ

İŞKOLLARI	İŞÇİ SENDİKASI	SENDİKANIN BAĞLI OLDUĞU ÜST KURULUŞ	ÜYE SAYISI	TOPLAM İŞÇİ SAYISI	%
TARIM VE ORMANCILIK	TARIM-İŞ	TÜRK-İŞ	12.738	31.722	94,7
	ÖZ ORMAN-İŞ	HAK-İŞ	17.309		
PETROL, KİMYA VE LASTİK	PETROL-İŞ	TÜRK-İŞ	437	437	100,0
GIDA SANAYİİ	ÖZ GIDA-İŞ	HAK-İŞ	828	828	100,0
BASIN VE YAYIN	BASIN-İŞ	TÜRK-İŞ	20	20	100,0
METAL	TÜRK METAL	TÜRK-İŞ	3.219	3.552	100,0
	ÇELİK-İŞ	HAK-İŞ	173		
	B. METAL	DİSK	160		
GEMİ	DOKGEMİ-İŞ	TÜRK-İŞ	104	104	100,0
İNŞAAT	T.YOL-İŞ	TÜRK-İŞ	36.839	36.839	100,0
TİCARET, BÜRO, EĞİTİM	TEZ-KOOP-İŞ	TÜRK-İŞ	437	3.868	100,0
	KOOP-İŞ	TÜRK-İŞ	3.431		
DEMİRYOLU TAŞIMACILIĞI	DEMİRYOL-İŞ	TÜRK-İŞ	13.392	13.392	100,0
DENİZ TAŞIMACILIĞI	DENİZCİLER	TÜRK-İŞ	1.886	1.886	100,0
ARDIYE VE ANTREPOCULUK	LİMAN-İŞ	TÜRK-İŞ	1.604	1.604	100,0
HABERLEŞME	T.HABER-İŞ	TÜRK-İŞ	789	789	100,0
SAĞLIK	T.SAĞLIK-İŞ	TÜRK-İŞ	3.124	3.124	100,0
KONAKLAMA VE EĞLENCE	TOLEYİS	TÜRK-İŞ	149	149	100,0
MİLLİ SAVUNMA	T.HARB-İŞ	TÜRK-İŞ	21.923	21.923	100,0
GENEL TOPLAM			118.562	120.237	98,6

Üye işyerlerimizde 31.12.2011 tarihi itibarıyla çalışan 120.237 işçinin 118.562'si sendika üyesidir. Buna göre işçilerimizin sendikal eğilimi %98,6 olup bu işçilerin %84'ü TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalara, %16'sı ise HAK-İŞ ve DİSK'e bağlı sendikalara üye bulunmaktadır (Grafik 6).

GRAFİK 6
İŞÇİLERİN SENDİKAL EĞİLİMLERİ

VI- İŞÇİLERİN ÖĞRENİM DURUMLARI

31.12.2011 tarihinde üye işyerlerimizde çalışmakta olan işçilerin öğrenim durumları, yüzdeli olarak Tablo 7'de gösterilmiştir.

TABLO 7
YIL SONU İTİBARIYLA İŞÇİLERİN ÖĞRENİM DURUMLARI (%)

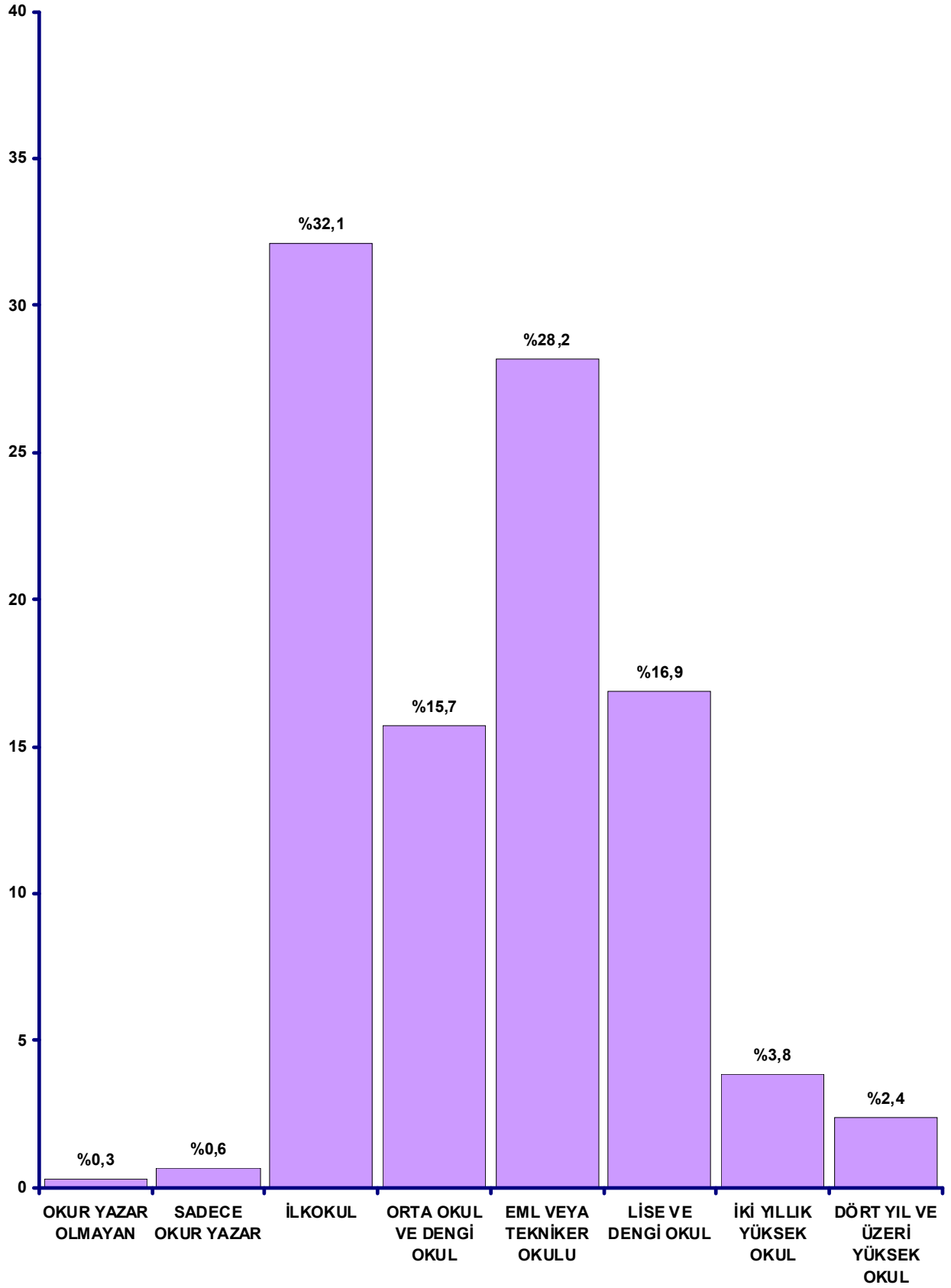
İŞKOLLARI	OKUR YAZAR OLMAYAN	SADECE OKUR YAZAR	İLKOKUL	ORTA OKUL VE DENGE OKUL	EML. VE TEKNİKER OKULU	LİSE VE DENGE OKUL	İKİ YILLIK YÜKSEK OKUL	DÖRT YIL VE ÜZERİ YÜKSEK OKUL	TOPLAM
TARIM VE ORMANCILIK	0,9	1,3	43,0	19,2	10,0	21,0	3,1	1,4	100,0
PETROL, KİMYA VE LASTİK	0,0	0,0	8,2	6,4	73,9	7,8	1,6	2,1	100,0
GIDA SANAYİİ	0,0	0,0	39,6	18,1	17,8	19,4	3,6	1,4	100,0
BASIN VE YAYIN	0,0	0,0	55,0	20,0	10,0	10,0	5,0	0,0	100,0
METAL	0,0	0,7	8,3	10,4	60,2	12,6	4,1	3,8	100,0
GEMİ	0,0	1,0	30,8	16,3	33,7	13,5	1,9	2,9	100,0
İNŞAAT	0,2	0,8	46,2	15,4	11,5	21,0	3,1	1,8	100,0
TİCARET, BÜRO, EĞİTİM	0,2	0,2	33,5	26,8	4,3	29,9	3,1	2,0	100,0
DEMİRYOLU TAŞIMACILIĞI	0,0	0,4	5,9	4,6	80,8	0,6	7,4	0,3	100,0
DENİZ TAŞIMACILIĞI	0,0	0,1	12,8	13,9	26,9	18,3	5,1	22,9	100,0
ARDIYE VE ANTREPOCULUK	0,0	0,0	0,3	0,6	97,6	1,3	0,1	0,1	100,0
HABERLEŞME	0,0	0,4	42,2	26,6	5,4	22,2	2,7	0,5	100,0
SAĞLIK	0,0	0,0	25,0	23,8	7,4	36,9	5,0	1,8	100,0
KONAKLAMA VE EĞLENCE	0,0	0,0	48,3	15,4	1,3	23,5	4,0	7,4	100,0
MİLLİ SAVUNMA	0,0	0,0	17,0	16,6	47,9	10,3	4,1	4,1	100,0
GENEL TOPLAM	0,3	0,6	32,1	15,7	28,2	16,9	3,8	2,4	100,0

Tablo 7'den de anlaşılacağı üzere işçilerimizin;

- %0,3'ü okuma yazma bilmemekte,
- %0,6'sı sadece okur yazar,
- %32,1'i ilkokul mezunu,
- %15,7'si orta okul ve dengi okul mezunu,
- %28,2'si endüstri meslek lisesi ve tekniker okulu mezunu,
- %16,9'u lise ve dengi okul mezunu,
- %3,8'i iki yıllık yüksek okul mezunu,
- %2,4'ü dört yıl ve üzeri yüksek okul mezunu,

Bulunmaktadır (Grafik 7).

GRAFİK 7
İŞÇİLERİN ÖĞRENİM DURUMLARI

VII- İŞÇİLERİN MEDENİ DURUMLARI

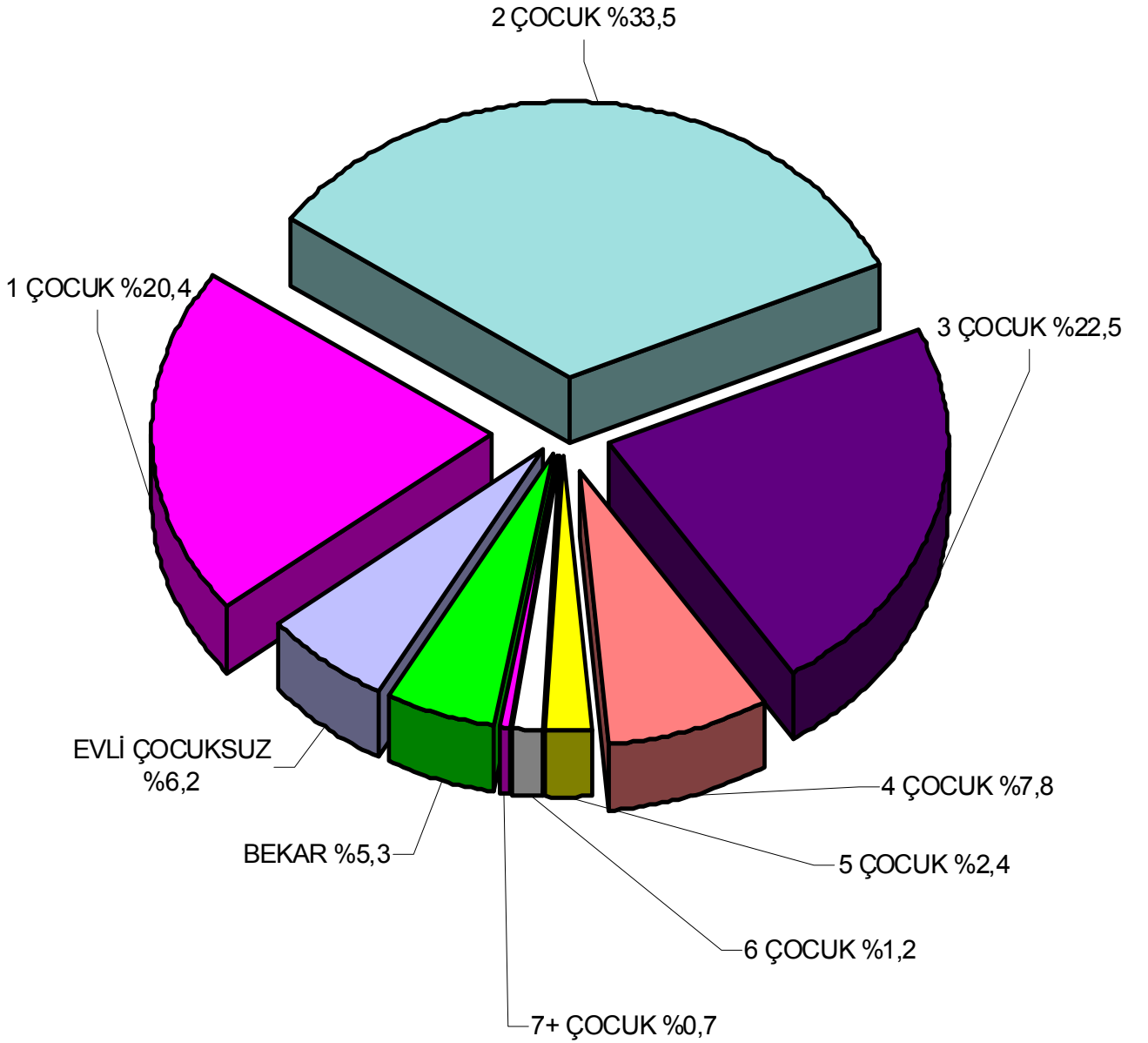
Üye işyerlerimizde 31.12.2011 tarihi itibarıyla çalışan işçilerimizin medeni durumları ve çocuk sayıları ile ilgili bilgiler yüzdeli olarak Tablo 8'de incelenmiştir.

TABLO 8
YIL SONU İTİBARIYLA İŞÇİLERİN MEDENİ DURUMLARI (%)

İŞKOLLARI	BEKAR	EVLİ ÇOCUKSUZ	1 ÇOCUK	2 ÇOCUK	3 ÇOCUK	4 ÇOCUK	5 ÇOCUK	6 ÇOCUK	7 + ÇOCUK	TOPLAM
TARIM VE ORMANCILIK	3,9	5,6	21,1	36,0	21,4	7,5	2,3	1,1	1,1	100,0
PETROL, KİMYA VE LASTİK	11,2	15,6	18,8	38,0	13,3	3,2	0,0	0,0	0,0	100,0
GIDA SANAYİİ	7,2	7,2	12,8	33,7	24,2	10,4	1,7	1,4	1,3	100,0
BASIN VE YAYIN	0,0	5,0	30,0	45,0	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
METAL	9,1	8,5	17,5	37,0	21,6	5,2	0,8	0,1	0,1	100,0
GEMİ	0,0	3,8	6,7	42,3	31,7	7,7	2,9	1,9	2,9	100,0
İNŞAAT	2,6	5,9	14,4	33,7	24,1	11,5	4,1	2,4	1,2	100,0
TİCARET, BÜRO, EĞİTİM	8,2	7,0	18,1	35,1	18,4	7,9	2,9	0,9	1,4	100,0
DEMİRYOLU TAŞIMACILIĞI	9,1	9,6	21,2	32,3	17,9	7,9	1,6	0,3	0,2	100,0
DENİZ TAŞIMACILIĞI	8,1	3,3	27,0	40,7	15,0	3,4	1,1	0,7	0,7	100,0
ARDIYE VE ANTREPOCULUK	3,3	5,5	17,3	42,6	25,2	4,3	1,2	0,3	0,2	100,0
HABERLEŞME	6,6	27,0	10,1	30,5	15,2	7,9	0,6	0,5	1,5	100,0
SAĞLIK	1,0	3,4	18,6	30,3	22,3	18,4	4,9	0,6	0,4	100,0
KONAKLAMA VE EĞLENCE	20,1	5,4	18,8	44,3	10,1	0,7	0,7	0,0	0,0	100,0
MİLLİ SAVUNMA	8,5	4,7	30,7	28,3	26,1	1,6	0,2	0,1	0,0	100,0
GENEL TOPLAM	5,3	6,2	20,4	33,5	22,5	7,8	2,4	1,2	0,7	100,0

İşçilerimizin %5,3'ü bekar, %94,7'si evlidir. Çocuk sayısı bakımından en yüksek oran %33,5 ile iki çocuklu bölümde görülmektedir (Grafik 8).

GRAFİK 8
İŞÇİLERİN MEDENİ DURUMLARI (%)

VIII- İŞÇİLERİN YAŞ DURUMLARI

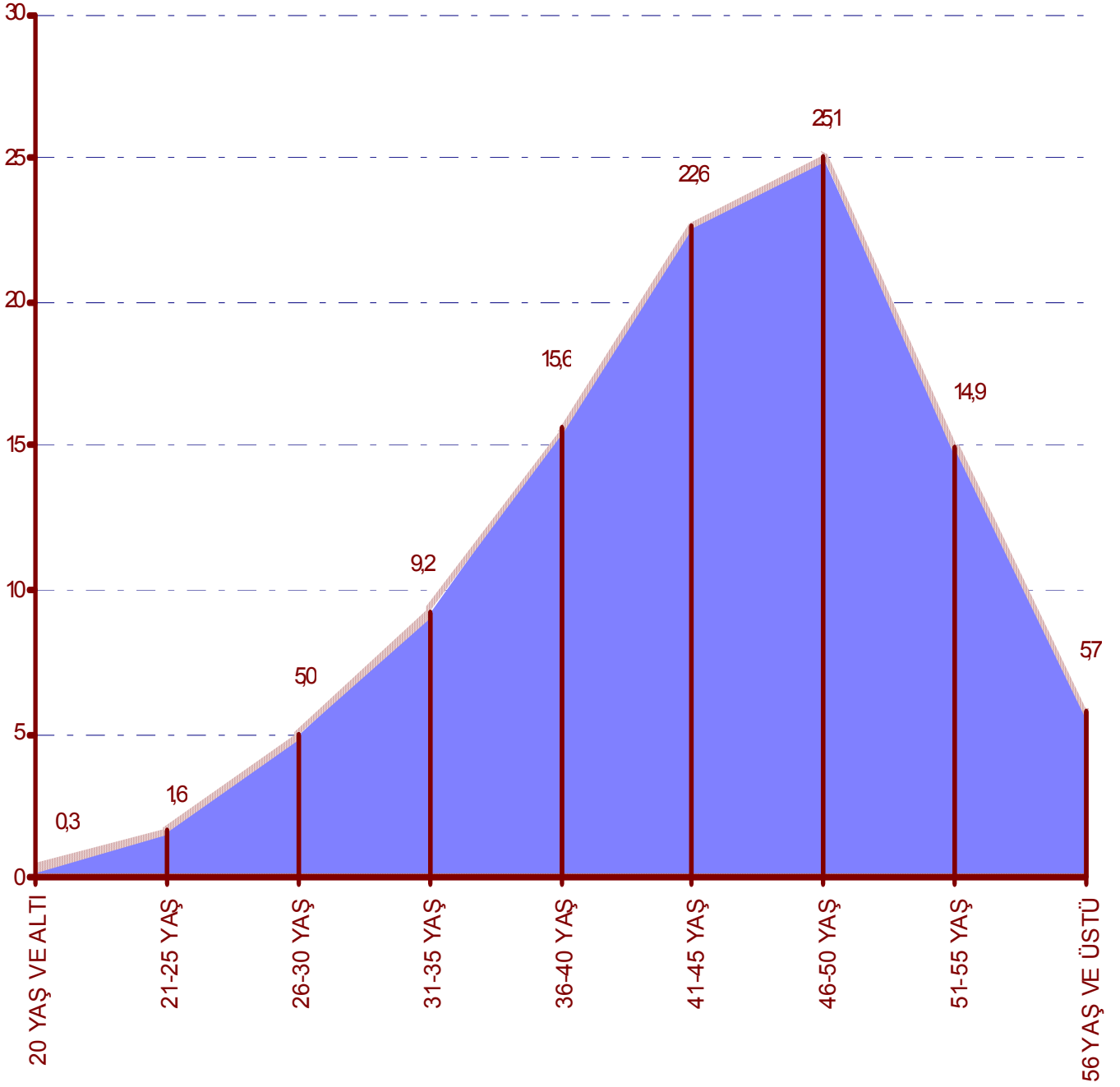
Üye işyerlerimizde 31.12.2011 tarihi itibarıyla çalışan işçilerimizin yaş durumları ilgili bilgiler yüzdeleri olarak tablo 9'da incelenmiştir.

TABLO 9
YIL SONU İTİBARIYLA İŞÇİLERİN YAŞ DURUMLARI (%)

İŞKOLLARI	20 YAŞ VE ALTI	21-25 YAŞ	26-30 YAŞ	31-35 YAŞ	36-40 YAŞ	41-45 YAŞ	46-50 YAŞ	51-55 YAŞ	56 YAŞ VE ÜSTÜ	TOPLAM
TARIM VE ORMANCILIK	0,1	2,2	7,9	12,8	20,8	24,4	20,9	8,2	2,8	100,0
PETROL, KİMYA VE LASTİK	0,0	1,6	9,8	15,6	22,0	13,0	22,2	14,4	1,4	100,0
GIDA SANAYİİ	0,0	1,3	6,0	15,6	21,1	19,6	32,9	2,9	0,6	100,0
BASIN VE YAYIN	0,0	0,0	0,0	0,0	5,0	15,0	25,0	35,0	20,0	100,0
METAL	1,7	5,6	8,1	11,7	24,9	20,1	18,1	8,3	1,5	100,0
GEMİ	0,0	0,0	1,0	3,8	3,8	27,9	47,1	9,6	6,7	100,0
İNŞAAT	0,0	0,1	1,5	5,6	7,8	19,9	29,4	24,3	11,3	100,0
TİCARET, BÜRO, EĞİTİM	0,0	1,2	13,5	22,4	21,2	21,6	13,7	5,0	1,3	100,0
DEMİRYOLU TAŞIMACILIĞI	1,3	1,9	4,1	4,8	11,5	24,5	28,0	18,5	5,5	100,0
DENİZ TAŞIMACILIĞI	0,0	0,4	1,7	13,3	22,3	22,2	22,9	12,5	4,8	100,0
ARDIYE VE ANTREPOCULUK	0,0	0,0	0,0	5,5	16,8	18,4	32,9	21,7	4,7	100,0
HABERLEŞME	0,0	0,0	0,0	0,1	8,7	34,7	40,7	12,5	3,2	100,0
SAĞLIK	0,0	2,2	7,8	18,1	22,4	19,5	16,1	10,2	3,6	100,0
KONAKLAMA VE EĞLENCE	0,0	0,7	8,1	30,2	17,4	27,5	12,1	4,0	0,0	100,0
MİLLİ SAVUNMA	0,5	2,9	5,5	8,8	19,7	24,6	25,1	10,5	2,5	100,0
GENEL TOPLAM	0,3	1,6	5,0	9,2	15,6	22,6	25,1	14,9	5,7	100,0

Görüleceği üzere işçilerimizin %25,1'i 46-50 yaş aralığında bulunmaktadır. Araştırma kapsamındaki üyelerimizde çalışan 20 yaş ve altındaki toplam işçimiz sadece 365'dir. Bu sayı oranlamada %0,3 gözükmemektedir (Grafik 9).

GRAFİK 9
İŞÇİLERİN YAŞ DURUMLARI (%)

IX- İŞÇİLERİN CİNSİYETLERİ

31.12.2011 tarihi itibarıyla üye işyerlerimizde çalışan işçilerin kadın ve erkek olarak yüzdeleri dağılımları Tablo 10'da incelenmiştir.

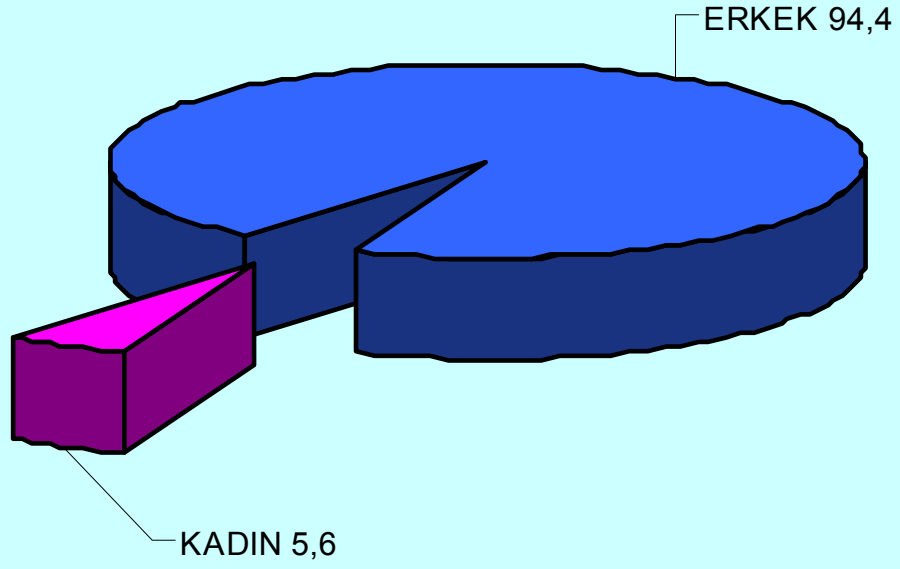
TABLO 10
YIL SONU İTİBARIYLA İŞÇİLERİN CİNSİYETLERİ

İŞKOLLARI	ERKEK	%	KADIN	%	TOPLAM	%
TARIM VE ORMANCILIK	28.621	90,2	3.101	9,8	31.722	100,0
PETROL, KİMYA VE LASTİK	424	97,0	13	3,0	437	100,0
GIDA SANAYİİ	787	95,0	41	5,0	828	100,0
BASIN VE YAYIN	18	90,0	2	10,0	20	100,0
METAL	3.435	96,7	117	3,3	3.552	100,0
GEMİ	100	96,2	4	3,8	104	100,0
İNŞAAT	35.014	95,0	1.825	5,0	36.839	100,0
TİCARET, BÜRO, EĞİTİM	3.575	92,4	293	7,6	3.868	100,0
DEMİRYOLU TAŞIMACILIĞI	13.285	99,2	107	0,8	13.392	100,0
DENİZ TAŞIMACILIĞI	1.783	94,5	103	5,5	1.886	100,0
ARDIYE VE ANTREPOCULUK	1.601	99,8	3	0,2	1.604	100,0
HABERLEŞME	712	90,2	77	9,8	789	100,0
SAĞLIK	3.036	97,2	88	2,8	3.124	100,0
KONAKLAMA VE EĞLENCE	130	87,2	19	12,8	149	100,0
MİLLİ SAVUNMA	21.027	95,9	896	4,1	21.923	100,0
GENEL TOPLAM	113.548	94,4	6.689	5,6	120.237	100,0

Üye işyerlerimizde 31.12.2011 tarihi itibarıyla çalışan 120.237 işçinin %94,4'ü erkek, %5,6'sı kadındır (Grafik 10).

GRAFİK 10
İŞÇİLERİN CİNSİYETLERİ (%)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÜCRET MALİYETİNİN YAPISI VE ORTALAMA ÜCRETLER

Bu bölümde üye işyerlerimizde 2011 yılı içinde gerçekleşen brüt çıplak ücret, giydirilmiş ücret ve ücret maliyeti kalemleri işkollarına göre sunulmuş ve ücret maliyetlerinin yapısı incelenmiştir.

Bu bölümde sözü edilen ödeme türleri aşağıda açıklanmıştır.

(I) Brüt Çıplak Ücret:

İşçilerin fiilen çalıştıkları günlere karşılık elde ettikleri brüt ücrettir. Buna, çalışmadan hak kazandıkları ulusal bayram, genel tatil, hafta tatili ve yıllık izin ücretleri de dahildir.

(II) Ücrete Bağlı Ödemeler:

Brüt çıplak ücretin artmasıyla veya azalmasıyla değişen ilave tediye ve ikramiye, fazla çalışma ücreti, prim, tazminat gibi ödemeleri kapsamaktadır.

(III) Ücret Benzeri Ödemeler:

Yapılan işin ya da işçinin özelliği itibarıyla maktu olarak belirlenen ödemelerdir. Kilometre primi, ustabaşılık primi, kar mücadelesi primi, sorumluluk zammı gibi ödemeler bu başlık altında toplanmaktadır.

(IV) Nakdi Sosyal Yardımlar:

İşçiye günlük, aylık ya da yıllık bazda nakdi olarak yapılan sosyal yardım, yemek, vasıta, çocuk, aile, eğitim, gıda, giyim yardımı gibi isimler altında yapılan nakdi ödemeleri kapsamaktadır. TİS'de aynı yapılması öngörülen yardımların yerine (giyim eşyası karşılığında para ödenmesi gibi) nakden ödeme yapılmışsa, tutarı bu bölümde değerlendirilir.

(V) Giydirilmiş Ücret:

İşçi açısından ücret geliri olarak da tarif edilen giydirilmiş ücret; yukarıda zikredilen bütün ödemelerin toplamını ifade etmektedir. (Giydirilmiş Ücret= Brüt Çıplak Ücret + Ücrete Bağlı Ödemeler + Ücret Benzeri Ödemeler + Nakdi Sosyal Yardımlar).

(VI) Ücret Maliyeti:

Giydirilmiş ücrete; aynı olarak verilen sosyal yardımlar (işyerinde verilen yemek, otobüs bileti, odun, kömür gibi) ve bir olaya bağlı olarak yapılan ödemeler (doğum, ölüm, evlenme yardımları, giyim eşyası giderleri, harcırah, yolluk, seyyar görev tazminatı gibi) ile SGK primleri işveren payı, işsizlik sigortası primi işveren payı gibi kanuni ödemelerin eklenmesiyle oluşmaktadır.

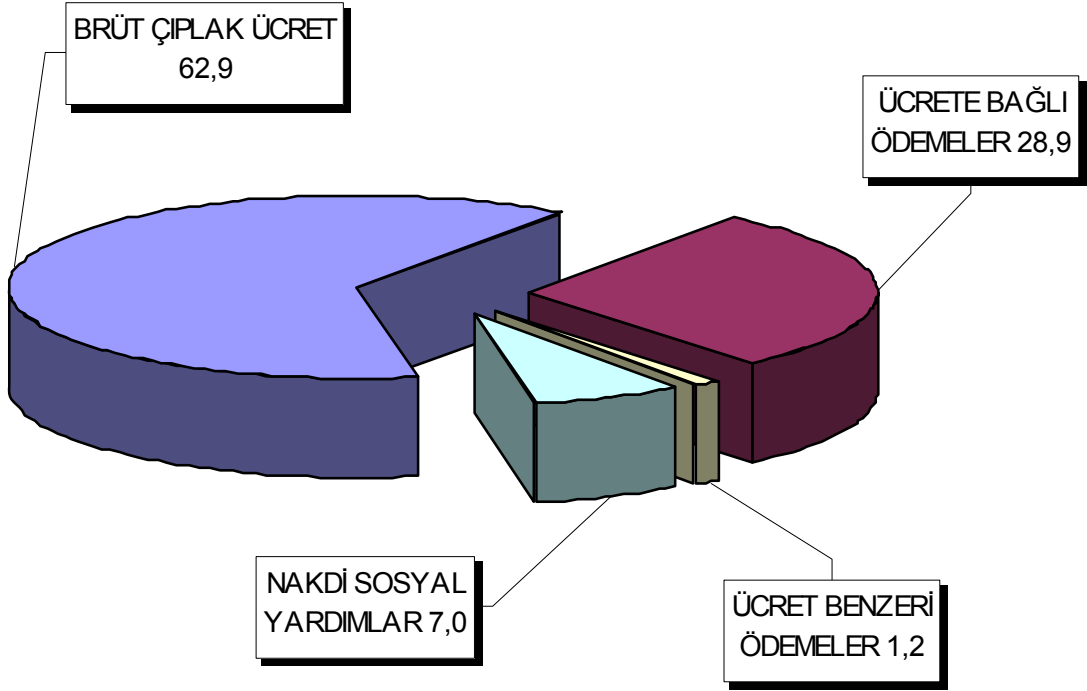
(VII) İşgücü Maliyeti:

Ücret maliyetine; ihbar ve kıdem tazminatları, geçersiz fesih nedeniyle ödenen ücret ve tazminatlar, iş sağlığı ve güvenliği, kreş, spor, eğitim giderleri gibi kanuni yükümlülüklerin ilavesiyle ortaya çıkmaktadır.

I- GIYDIRILMIŐ ÜCRETİN DAĞILIMI

Grafik 11'de görüleceği üzere giydirilmiş ücret içinde; brüt çıplak ücretin payı %62,9, ücrete bağlı ödemelerin payı %28,9, ücret benzeri ödemelerin payı %1,2 ve nakdi sosyal yardımların payı %7,0 olarak gerçekleşmiştir.

GRAFİK 11
GIYDIRILMIŐ ÜCRETİN DAĞILIMI (%)

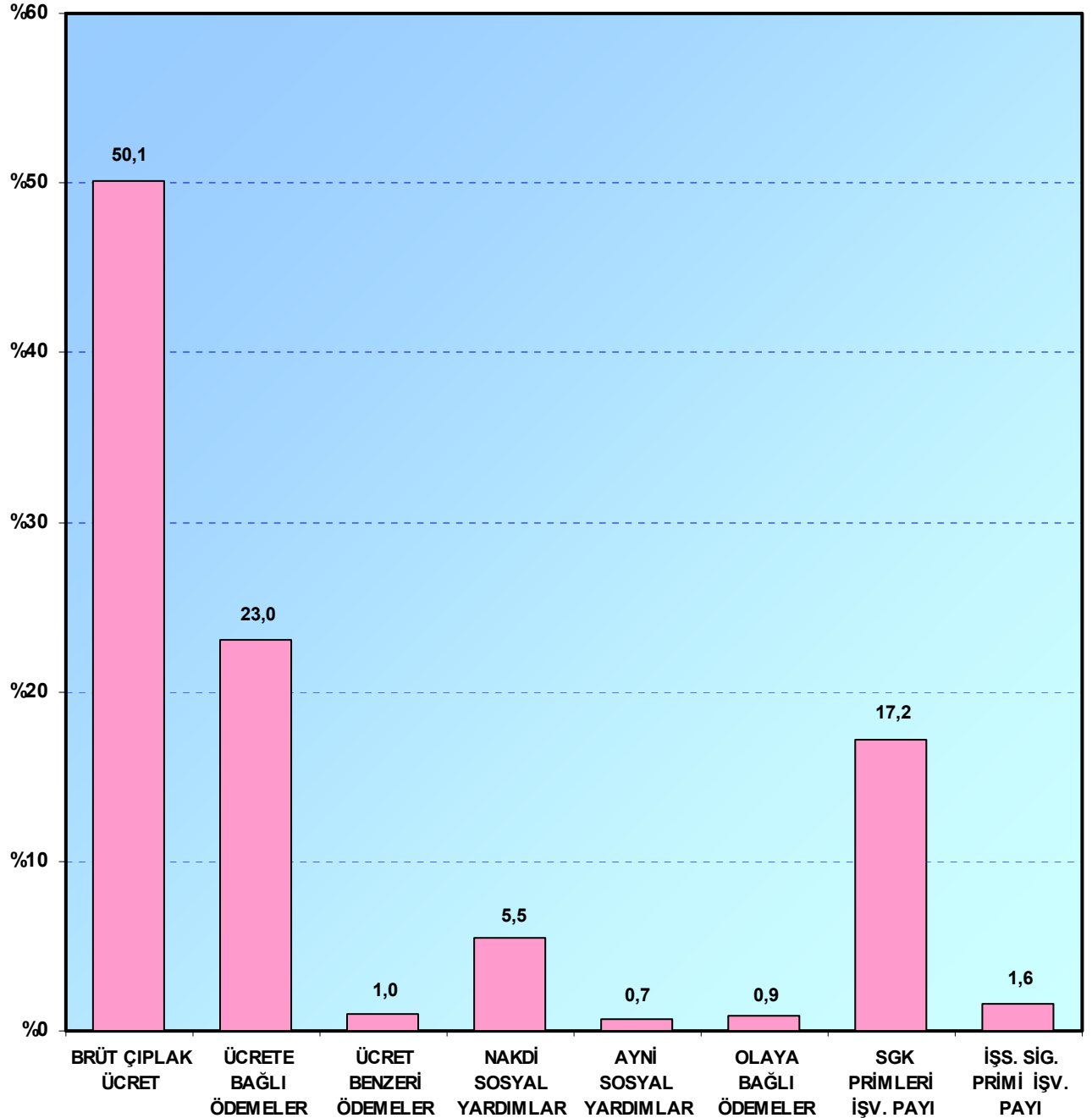
II- ÜCRET MALİYETİNİN DAĞILIMI

Üye işyerlerimizde ücret maliyetini teşkil eden bütün ödemeler Grafik 12’de gösterilmiştir. Grafikte yer alan verilere göre üye işyerlerimizde 2011 yılında gerçekleşen ücret maliyetinin;

- %50,1’ini Brüt Çıplak Ücret,
- %23,0’ını Ücrete Bağlı Ödemeler,
- %1,0’ını Ücret Benzeri Ödemeler,
- %5,5’ini Nakdi Sosyal Yardımlar,
- %0,7’sini Ayni Sosyal Yardımlar,
- %0,9’unu Olaya Bağlı Ödemeler,
- %17,2’sini SGK Primleri İşveren Payı,
- %1,6’sını İşsizlik Sigortası Primi İşveren Payı,

Teşkil etmektedir.

GRAFİK 12
ÜCRET MALİYETİNİN DAĞILIMI (%)

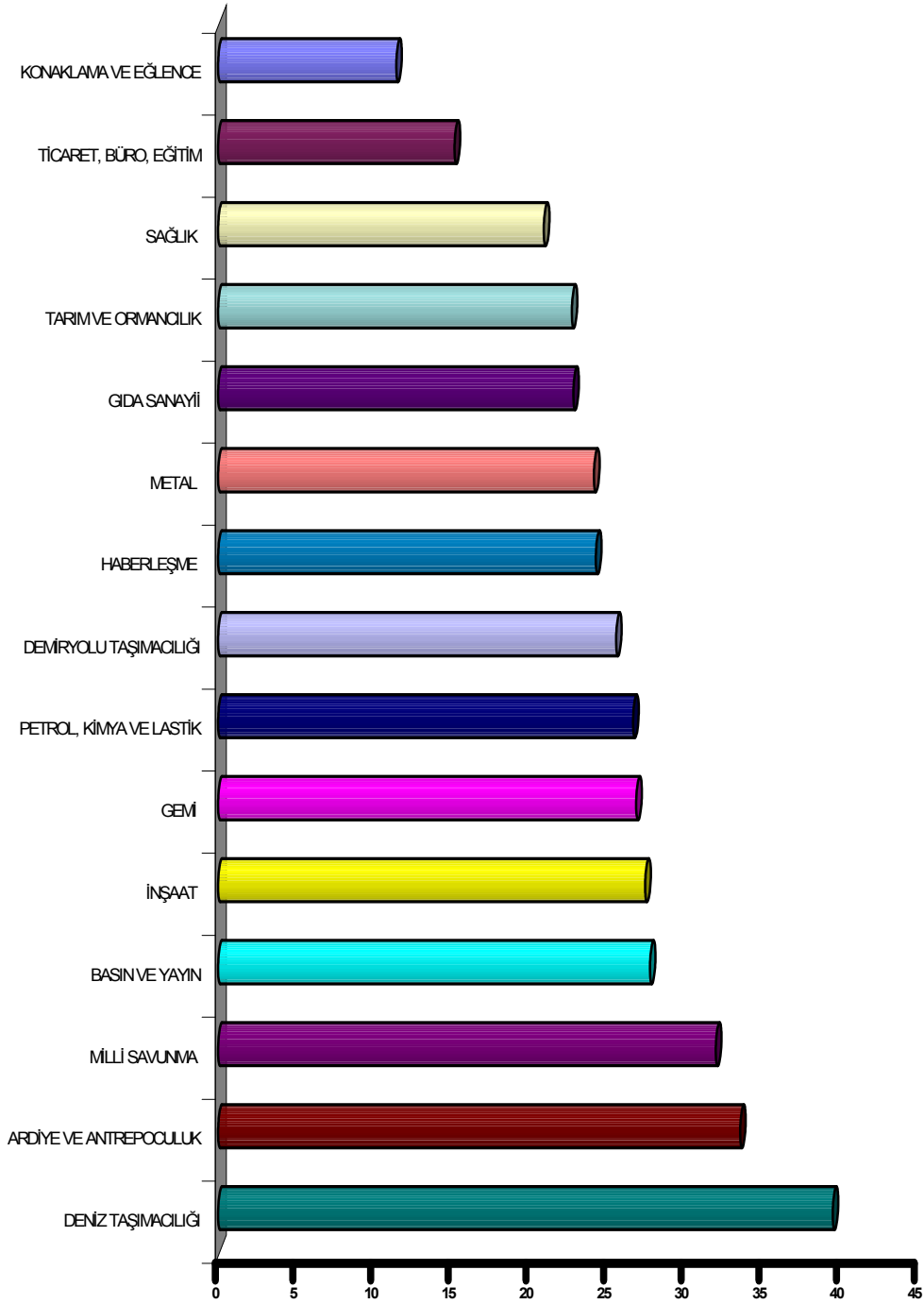

III- BİRİM ÜCRET MALİYETİ

Bir işçinin bir saatlik çalışması dikkate alınarak işçi başına düşen ücret maliyeti, yıl ortalaması ve işkolları itibarıyla Grafik 13'de gösterilmiştir.

Grafikte; üye işyerlerimizde 2011 yılı Birim ücret maliyeti açısından en düşük işkolu Konaklama ve Eğlence Yerleri, en yüksek işkolu Deniz Taşımacılığı işkolu olarak gözlenmektedir

GRAFİK 13
BİRİM ÜCRET MALİYETİ (TL/SAAT)

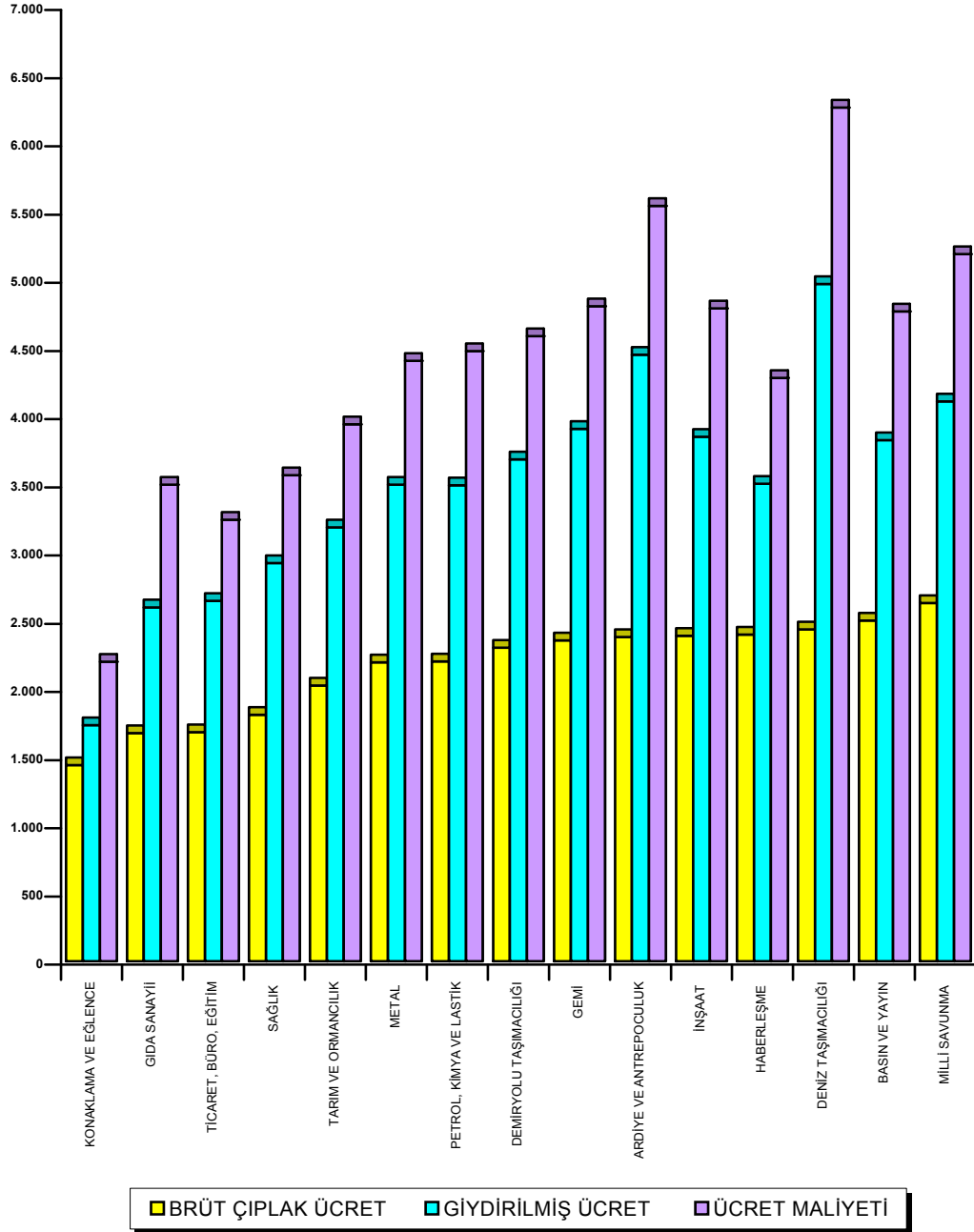

IV- ORTALAMA ÜCRETLER

Araştırma kapsamında bulunan üye kuruluşlarımızda 31.12.2011 tarihi itibarıyla ortalama brüt çıplak ve giydirilmiş ücretler ile ücret maliyetleri Grafik 14'de gösterilmiştir.

Görülebileceği üzere en düşük brüt çıplak ücret Konaklama ve Eğlence Yerleri işkolundadır. En yüksek ücretler; brüt çıplakta Milli Savunma, giydirilmiş ve ücret maliyetinde Deniz Taşımacılığı işkolunda bulunmaktadır.

GRAFİK 14
ORTALAMA ÜCRETLER (TL/AY)

TÜHİS

Türk Ağır Sanayii ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası

ANKARA–Ekim 2012

Yayın No: 80

tuhis.org.tr